

MINI-ONDERZOEK JEUGD EN CORONA | 06-01-2021

Inspiratie voor vervolgoopdracht(en) MLT4

I. Mentaal welbevinden ¹

II.

- III. <https://nos.nl/artikel/2352807-ggz-mentale-gezondheid-in-gevaar-door-corona-jongeren-kunnen-door-ijs-zakken.html>
- IV. <https://www.denederlandseggz.nl/nieuws/2020/covid-19-bedreiging-voor-mentale-gezondheid>
- V. <https://www.nrc.nl/nieuws/2020/10/18/zorgen-bij-ggz-om-mentale-gevolgen-coronacrisis-a4016421>
- VI. 5.1.2e
5.1.2e
- VII. <https://www.nji.nl/nl/Actueel/Nieuws-uit-het-jeugdveld/2020/Veel-jongeren-voelen-zich-eenzaam-door-coronacrisis>
- VIII. <https://www.nrc.nl/nieuws/2020/12/17/jonge-fransen-bieden-elkaar-mentale-hulp-a4024196>
- IX. <https://nos.nl/artikel/2361727-crisisopvang-jeugdpsychiatrie-overbelast-suicidale-jongeren-in-de-knel.html>
<https://www.volkskrant.nl/es-ba90b71cb> Burgemeester Paul Depla: 'Laat jongeren niet wegwijnen achter hun pc'
<https://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Jongvolwassenen-de-koplopers-voor-de-maatschappij-van-de-toekomst.pdf>

X.

XI. Mentaal welbevinden jongeren

- De jongvolwassenheid is een belangrijke levensfase waarin veel ontwikkeltaken richting volwassenheid worden afgerond. Deze ontwikkeltaken zijn zowel biologisch (de uitrijping van het brein) als psychologisch (de ontwikkeling van identiteit, autonomie) en sociologisch (het aangaan van 'relaties voor het leven'). In Nederland ontwikkelen de meeste jongvolwassenen zich door te experimenteren met elementen van het volwassen leven, zonder al volledig (financieel) onafhankelijk te zijn. Dit draagt bij aan de ontwikkeling van hun identiteit, passies en hun maatschappelijke burgerschapsrol. Een stevig fundament in de voorafgaande jaren, een grote diversiteit aan sociale contacten en contexten door werk, studie, stage en vrije tijd en de beschikbaarheid van betrouwbare volwassenen die fungeren als gelijkwaardige sparringpartner, als (financieel) vangnet en als democratisch betrokken medeburger, vormen de belangrijkste context voor het welslagen van deze ontwikkelfase.
- Het belangrijkste gevolg van de corona crisis voor jongeren is het verlies van sociale contacten. Dat geldt natuurlijk voor iedereen, maar de jeugd krijgt de hoogste rekening gepresenteerd. Die zitten juist in de fase om nieuwe contacten te maken. Voor jongeren van alle leeftijden is dat belangrijk. Die moeten elkaar niet alleen online, maar juist ook offline, fysiek kunnen ontmoeten.
- De coronacrisis leidt tot veel psychische problemen onder de jeugd: stress, vermoeidheid, depressie. Dat kan blijvende sporen trekken in het vertrouwen van jongeren in zichzelf en de samenleving.
- Onder alle Nederlanders is de afgelopen maanden sprake van meer gevoelens van eenzaamheid. Uit het onderzoek blijkt dat gemiddeld 37 procent van de ondervraagden last heeft van eenzaamheid. Van de jongeren tussen de 18 en 24 jaar zegt echter 69 procent zich eenzamer te voelen dan voor de coronacrisis. In april, toen I&O een soortgelijk onderzoek uitvoerde, was dat nog 49 procent.
- Als het gaat om het algehele gevoel van welbevinden, zegt ruim een kwart van alle Nederlanders zich slechter te voelen dan voor het uitbreken van de pandemie. Bij jongeren tussen de 18 en

¹ Let op samenhang met overleg zorg voor de jeugd

24 jaar ligt dat aantal bijna twee keer zo hoog. Bijna de helft van de jongeren voelt zich nu slechter dan voor de coronacrisis. Ook hier worden jongeren dus harder getroffen dan andere leeftijdsgroepen.

- Jongeren zeggen in een toelichting veel last te hebben van verveling, eenzaamheid en een depressief gevoel. Ze missen gezelligheid, feestjes en sociale contacten. Daarnaast hebben ze soms moeite met onderwijs op afstand en voelen ze zich niet altijd gesteund. Dit leidt bij sommige jongeren tot stress, machteloosheid en depressie.
- In het begin van de coronacrisis was er nog een sterk saamhorigheidsgevoel. Door gebrek aan perspectief en het minder goede weer neemt dit de afgelopen maanden af en daarmee groeit ook het gevoel van eenzaamheid. Hier hebben niet alleen jongeren last van, maar ook volwassenen om jongeren heen, zoals ouders, docenten en jeugdwerkers.
- het is belangrijk dat jongeren een plek hebben waar ze terecht kunnen met hun vragen en zorgen. 'Door 'outreaching' te werken kunnen we actief met jongeren het gesprek aangaan. Het is belangrijk dat daarvoor ruimte is in het netwerk van jongeren, bijvoorbeeld op school, bij de scouting of op de sportclub. Hierbij is het van belang dat jongeren de mogelijkheid krijgen om actief een bijdrage te leveren aan het zoeken naar geschikte oplossingen. Op deze manier kunnen we samen met jongeren oplossingen vinden die passen bij hun vragen en behoeften.
- In het hele land zoeken steeds meer jongeren hun toevlucht bij de crisisdienst jeugdpsychiatrie. Afhankelijk van de regio zien ggz-instellingen het aantal crisismeldingen met 30 tot 60 procent stijgen vergeleken met vorig jaar. Het gaat vooral om jongeren met zelfmoordneigingen en met ernstige eetstoornissen waarbij acuut dwangvoeding nodig is.
- In de Randstad, West-Brabant en Oost-Nederland wordt de sterkste toename gemeten. De coronapandemie is een van de verklaringen voor de stijging. Sommige instellingen halen hulpverleners weg bij de niet-crisis zorg om de crisisdienst draaiend te houden.
- Dat blijkt uit een rondvraag van de vereniging van ggz-organisaties bij twintig grote instellingen die crisiszorg voor kinderen en jongeren aanbieden. De rondvraag is vóór het ingaan van de huidige lockdown gedaan. Branchevereniging *de Nederlandse ggz* vreest dat de situatie verder verslechtert.
- De rek is uit de behandelcapaciteit en jongeren blijven langer in behandeling omdat hun klachten steeds complexer worden.
- De sterk gestegen vraag naar crisiszorg is een gevolg van de lange wachtlijsten voor reguliere jeugd-ggz. De klachten van kinderen en jongeren verergeren terwijl ze op de wachtlijst staan. Corona doet de rest.
- Enkele gemeenten, waaronder Amsterdam, hebben intussen de administratieve eisen voor vervolgzorg na crisisopvang flink versoepeld.
- De vereniging van ggz-organisaties vraagt de gemeenten om genoeg geld beschikbaar te stellen om kinderen en jongeren in nood de zorg te kunnen geven die zij nodig hebben.
- Gemeenten kampen echter met grote tekorten op de jeugdzorg. Vrijdag stuurde staatssecretaris Blokhuis de Kamer een onderzoek waaruit blijkt dat ze in 2019 tussen 1,6 en 1,8 miljard euro meer aan jeugd-ggz uitgaven dan ze ontvingen van het Rijk.
- De gemeenten krijgen al extra geld van het Rijk voor jeugd-ggz - 420 miljoen in 2019 en 300 miljoen per jaar in 2020, 2021 en 2022 - maar die bedragen verbleken bij het jaarlijkse tekort. En de extra uitgaven aan jeugd-ggz door problemen als gevolg van de coronamatregelen zijn er niet in meegenomen
- Staatsecretaris Blokhuis gaat overleggen met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten over structureel extra geld voor de jeugdzorg én maatregelen om de zorg financieel beheersbaar te maken.

Aansluitende route:

- Zorg voor de jeugd (VWS)

Mentaal welbevinden van studenten van hogescholen en universiteiten in Frankrijk

- In Frankrijk zijn zorgen over jongvolwassenen. Ze raken sociaal-economisch achterop en kampen met psychische problemen.
- Ouderen worden ziek en gaan dood. Maar jongeren missen belangrijke stappen: ze verliezen hun toch al onzekere inkomen, of lopen achterstand op in studie of stages.
- Studenten van hogescholen en universiteiten vormen een groep waarin problemen goed te meten zijn. Uit een enquête onder die populatie bleek dat tijdens de eerste lockdown bijna een derde psychische nood ervoer. Bijna 12% had suïcidale gedachten tegenover ruim 7% onder de gehele bevolking.
- Telefoontjes bij een door vrijwilligers bemande hulplijn namen met 40% toe. Covid komt voor de studenten bovenop bestaande problemen zoals relatieproblemen, studiestress, angst en eenzaamheid.
- Gedacht wordt om in Frankrijk in januari de campussen weer 'progressief' te openen.
- In Frankrijk is gemiddeld 1 psycholoog op 30.000 studenten actief. Internationaal wordt 1 psycholoog op 1.500 studenten aangeraden.
- De vraag hoe het met studenten gaat blijkt tijdens online colleges nauwelijks of niet aan de orde te komen.

Aansluitende route:

- Monitor studentenwelzijn (MBO, HO, WO)

XII.

XIII. Mentaal welbevinden jeugd (<18 jr)

- De grootste zorgen gaan over de jeugd. Bij die groep kwamen de afgelopen periode meer stress- en depressieklachten voor. Volgens de ggz zijn er steeds meer aanwijzingen dat kinderen en jongeren lijden onder het stilvallen van sociale interacties. Door een lockdown hebben zij niet de veiligheid, vrijheid en experimenteeruimte die nodig is voor hun ontwikkeling.
- Dat leidt tot meer problematiek. In sommige instellingen komen meer zelfverminking en suïcidaliteit voor. Ook is er meer gebeld naar de Kindertelefoon en meer gechat met hulporganisatie Fier.
- Ook de gezinsproblematiek is een aandachtspunt: omdat de jeugd meer geïsoleerd thuiszit, nemen de zorgen over huiselijk geweld en misbruik toe. De ggz is bang dat gevaarlijke situaties kunnen ontstaan door het gebrek aan contact met veilige volwassenen, zeker tijdens de lockdown. "De huidige gedeeltelijke lockdown brengt al risico's met zich mee. Een gehele lockdown zal veel schade aanrichten in de sociaal-emotionele ontwikkeling van deze doelgroep", zegt Geel. "Het is belangrijk dat we samen alles doen om mensen te helpen die signalen afgeven dat ze geestelijk in de knel komen.
- Tijdens de eerste golf werd al duidelijk dat het grote moeite kost voor kinderen die in behandeling zijn om met de hulpverlening in contact te blijven.

Aansluitende routes:

- Gelijke Kansen Alliantie (OCW).

- Zorg voor de Jeugd (VWS)

- - *Mentaal welbevinden verschillende groepen*
- Uit de rondvraag blijkt dat er grote zorgen zijn over de huidige mentale toestand en veerkracht van verschillende groepen in de Nederlandse samenleving. Behalve om kinderen en jongeren gaat het ook om daklozen, verslaafden en ouderen.
- Zo voelen verslaafden en ouderen zich eenzamer in deze periode. Ook is drugsgebruik onder verslaafden toegenomen en zijn er meer gedragsproblemen te zien bij verslaafden die in hostels verblijven.
- Ouderen hebben meer last van slapeloosheid en angst. Ook zijn in de ouderen-ggz veel grote zorgen over de mantelzorg: sinds dit voorjaar worden mantelzorgers zwaarder dan voorheen belast, aldus de ggz.

- Wat blijkt uit de uitvraag bij de leden van de Nederlandse ggz?
  - Jeugd: meer stress, depressie, gevaarlijke situaties door gebrek aan contact met veilige volwassenen, weinig zicht achter voordeur;
  - Verslavingszorg: cliënten onttrekken zich en vereenzamen;
  - Ouderen: vereenzaming, zorgen over mantelzorg, teveel focus op gezondheid, te weinig op welzijn, zorgmijding uit angst voor besmetting met het virus;
  - Zorgen over dak- en thuislozen;
  - Vooralnog geen toename suicides;
  - Grote zorgen over gezondheid ggz-personeel, zowel corona-gerelateerd als psychisch en dat in de wetenschap dat het reguliere 'griepseizoen' er nu aankomt;
  - Grote zorgen over continuïteit, snel testbeleid cruciaal;
  - Er wordt veel eHealth ingezet, maar fysiek contact is cruciaal. eHealth is zeker geen vervanging in alle gevallen van het fysieke contact. Met man en macht wordt gewerkt aan continuering zorg;
  - In de regel goede samenwerking in de regio over de zorgsectoren heen, maar verantwoordings- eisen en onzekerheid over financiële remedies remmen noodzakelijke daadkracht.

Mentaal welbevinden algemeen

- De problemen die we zien zijn acuut en moeten geadresseerd worden om groepen die nu al door het ijs dreigen te zakken te helpen. Personeelsuitval door corona zorgt voor grote problemen voor de continuïteit, ook omdat ziekenhuizen en verpleeghuizen een beroep doen op de ggz om bij te springen in de reguliere zorg. En waar ze kunnen, helpen ggz-aanbieders graag, maar hun capaciteit is ook beperkt.
- De GGZ zet maximaal in op samenwerking. De ggz-sector heeft lessen getrokken uit de eerste golf en heeft crisisstructuren opgezet. De Inspectie concludeerde dat de sector goed voorbereid is op de tweede golf.

XIV. Bestaanszekerheid jongvolwassenen

<https://www.volkskrant.nl/es-ba90b71cb> Burgemeester Paul Depla: 'Laat jongeren niet wegwijnen achter hun pc'

Onderzoek SEO 'jongeren hard geraakt door Coronacrisis' (NRC)

<https://www.nrc.nl/nieuws/2020/12/21/jongeren-hard-geraakt-door-coronacrisis-a4024609>

<https://nos.nl/l/2361479>

Periode onderzoek: eerste lockdown, tot juni 2020.

<https://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Jongvolwassenen-de-koplopers-voor-de-maatschappij-van-de-toekomst.pdf>

Algemeen beeld:

- Het gebrek aan perspectief een groot probleem. Jongeren zijn hun baantje in de horeca kwijt en worden met hun contractjes ook elders als eersten op straat gezet. Ze kunnen hun school of stage niet gewoon afmaken, kunnen niet sporten, verliezen inkomsten. Geen voetbal, geen reizen, geen stage, geen feesten – het is geen vrolijke tijd voor jongeren.
- Er is sprake van een succesvolle overgang naar de arbeidsmarkt, als iemand minimaal drie dagen werk heeft. Al dan niet bij verschillende werkgevers. De onderzoekers van SEO bekeken waar de 240.000 jongeren tussen 16 en 30 jaar die in het studiejaar 2018-2019 afstudeerden terecht zijn gekomen. Hun positie na een jaar is vergeleken met die van afgestudeerden in het studiejaar voor hen.
- De belangrijkste conclusies van de onderzoekers van SEO waren dat de kansongelijkheid onder jongeren op de arbeidsmarkt nam toe en dat tienduizend minder jongeren hadden werk dan normaal in die periode

- Vooral MBO'ers die zijn afgestudeerd via de beroepsopleidende leerweg (bol), jongeren zonder startkwalificatie en uitvallers in het hoger onderwijs hebben sinds de coronagolf minder vaak werk.
- Zorg dat iedere jongere zijn schooltijd op een goede manier kan afronden. Dat wil zeggen met fysiek onderwijs, een volwaardig diploma en een relevante stage. Er is momenteel een tekort van 21 duizend stages in het mbo. Nu moeten leerlingen vaak hun opleiding afmaken zonder stage. Dat kan een belemmering zijn bij het zoeken naar een baan. Sta bijvoorbeeld uitgestelde stages toe. Ook fysiek onderwijs is belangrijk voor deze groep: de ontmoeting met anderen, de sociale interactie.
- Vooralsnog ligt die baankans voor jongeren in alle opleidingsniveaus in ieder geval hoger dan in de vorige crisis, de financiële crisis tussen 2011 en 2013, stelt SEO. Maar in vergelijking met voorgaande jaren is het aantal jongeren met werk wel afgenomen.
- Circa 240.000 jongeren uit studiejaar 2018-2019 betraden de arbeidsmarkt, 63 procent daarvan had in juni dit jaar werk. Een jaar eerder was dat nog 67 procent.
- De verwachting is dat de volgende lichting afgestudeerden het nog zwaarder krijgt, omdat ze midden in de crisis de arbeidsmarkt op komen. Ze hebben wel een andere optie dan de huidige generatie: doorstuderen.
- Steun jongvolwassenen bij het afronden van een opleiding en het behalen van een betekenisvol diploma

Aansluitende routes:

- Programma Maatschappelijke Diensttijd dat zich richt op jongeren tussen 14 en 27 jaar (VWS).
- Steunpakketten aanpak jeugdwerkloosheid (SZW)

Kansenongelijkheid

- Het verschil tussen wie wel en geen kans maakt op werk, wordt groter.
- Gemiddeld genomen biedt een diploma van de universiteit het meest kans op werk, en jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond volgen relatief vaker een mbo-opleiding, of verlaten het onderwijs zonder diploma.
- Jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond kiezen vaak voor opleidingen die het al minder goed doen, met name administratieve beroepen.
- Ook binnen dezelfde opleidingen hebben jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond een kleinere kans op het vinden van werk dan jongeren met een Nederlandse achtergrond. De coronacrisis maakte dat verschil groter, bijvoorbeeld in het hbo.
- De baankans van vrouwen met een niet-westerse migratieachtergrond is nu 8 procentpunt lager dan de kans van vrouwen met een Nederlandse achtergrond. Voor de coronapandemie was dat verschil 6 procentpunt.

Sectoren ²

- Jongeren die studeerden voor een baan in de detailhandel, haarverzorging, vliegtuigtechniek of horeca, zagen het vooruitzicht op werk afnemen. Onduidelijk is nog of dat een tijdelijk 'lockdown-effect' is. De jongeren die afgelopen zomer afstudeerden en nu op zoek zijn naar werk, zijn bovendien nog niet in het onderzoek meegenomen.
- Jongeren die via bol (mbo-2) zijn opgeleid kunnen het lastigst werk vinden. Het gaat daarbij om studies in administratie dienstverlening, detail- en groothandel en mediatechniek. Daarnaast zijn de baankansen op niveau 3 en niveau 4 ook geslonken. Denk aan vliegtuigtechniek, verzorging en horeca.
- Ook jongeren die een studie volgden die al voor de pandemie minder uitzicht bood op een baan, zoals kunst- of taal en cultuur-opleidingen, worden relatief hard geraakt door de crisis. Dat je daarbinnen weer ziet dat de meest kwetsbare personen het hardst worden geraakt, is niet bemoedigend.

---

² Let op link met MLT5

- Afgestudeerden van opleidingen die al voor de coronacrisis weinig baankansen boden, lijken harder getroffen te worden dan andere afgestudeerden. Digitalisering is versneld doordat iedereen thuis ging werken. Daarnaast krijgen deze afgestudeerden nu concurrentie van hoger opgeleiden op de weinige vacatures die er zijn. 'Deze afgestudeerden die nu vol verwachting op de arbeidsmarkt komen moeten eerst getroost worden en daarna opnieuw beginnen. Jongeren zitten vaak vol energie en zijn eenvoudig om te scholen'

PM Wonen:

Er is een (structureel) tekort aan woningen voor jongeren en het is belangrijk om bestaande structuren voor beschermd wonen juist nu in stand te houden en initiatieven voor woningbouw door te zetten.

file:///H:/Downloads/iftelijk_overleg_inzake voortgang_Landelijk_Actieplan_Studentenhuisvesting_(Kamerstuk_33104-24)%20(2).pdf

file:///H:/Downloads/kamerbrief-over-definitief-verdere-maatregelen-om-door-te-bouwen-tijdens-de-coronacrisis.pdf

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/12/18/kamerbrief-over-voortgangsrapportage-beschermd-wonen-en-maatschappelijke-opvang>

Aansluitende routes:

- actieplan studentenhuisvesting (BZK)
- maatregelen gericht op 16 stedelijke vernieuwingsgebieden waar de sociale effecten van de coronacrisis het grootst zijn via het programma Leefbaarheid en Veiligheid (BZK)
- de actielijn beschermd wonen van het programma Zorg voor de Jeugd (VWS).

IIa Kwetsbare jongeren op de arbeidsmarkt³

- SER rapport: 'Neem iedereen mee: Kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt'
- <https://www.ser.nl/nl/Publicaties/kwetsbare-groepen-arbeidsmarkt>
- <https://www.nji.nl/nl/Actueel/Nieuws-uit-het-jeugdveld/2020/SER-denktank-Steun-jongeren-op-de-arbeidsmarkt>

Belangrijkste aanbevelingen

- Neem iedereen mee, ook de achterhoede. Het algemene beleid zet in op zoveel mogelijk mensen aan het werk helpen en houden. Voor kwetsbare groepen is specifieke aandacht nodig. De groepen zijn heel divers en daarom varieert ook de benodigde aanpak. Er kan bijvoorbeeld worden gedacht aan job-coaching op afstand of extra taallessen en digitale vaardigheden voor statushouders en laaggeletterden.
- Streef ook nu een inclusieve arbeidsmarkt actief na. Het blijft belangrijk om de waarde van diversiteit in bedrijven te benoemen. Een diverser bedrijf is aantoonbaar succesvoller op de lange termijn.

Uitgangspunt:

De coronacrisis treft veel werkenden. Maar sommige groepen lopen meer risico op langdurige werkloosheid en financiële problemen. Denk aan jongeren die willen beginnen of net zijn begonnen met werken, mensen met een migratieachtergrond of met een arbeidsbeperking. Velen hiervan hadden voor de crisis uitbrak al achterstanden op de arbeidsmarkt.

De omslag naar meer inclusie en diversiteit op de werkvloer is gaande. Maar deze vooruitgang mag niet tot stilstand komen door de coronacrisis, reden waarom de Denktank Coronacrisis nu met dit kennisdocument komt.

De kwetsbaarheid van jongeren op de arbeidsmarkt

³ Is een specifiek thema dat valt onder het hoofdthema bestaanszekerheid jongeren.

- De kwetsbaarheid van jongeren zit in het hun opleiding dit jaar niet kunnen afmaken bij gebrek aan stages of het door online onderwijs achterstanden oplopen. Ook jongeren met flexcontracten en zzp-klussen in sectoren als de horeca, de cultuur- en de evenementensector zijn hard getroffen.
- Het is zorgelijk dat jongeren door corona een slechte startpositie op de arbeidsmarkt hebben en daar misschien hun hele leven last van houden. Een extra opleiding volgen kan helpen, maar niet als er te weinig stageplaatsen of te veel kandidaten voor een bepaalde sector zijn.
- De Denktank pleit voor maatregelen om jongeren die de dupe dreigen te worden van de coronacrisis betere kansen op de arbeidsmarkt te geven. Te denken valt bijvoorbeeld aan bij- en omscholing van schoolverlaters voor een betere aansluiting op de arbeidsmarkt, lokaal investeren in het creëren van stageplekken in kansrijke sectoren, cao-afspraken over vervanging van oud door jong, en persoonlijke begeleiding van jongeren die door gebrek aan ervaring of opleiding de boot dreigen te missen.

Betrek kwetsbare groepen en werkgevers

- De ervaringen van de doelgroep en de hulpvragen moeten het uitgangspunt zijn. Hiervoor kunnen *online* gesprekken worden opgezet, of apps worden ingezet.
- Ga na wat de werkgevers nodig hebben om deze kwetsbare groepen te kunnen helpen. Dat kan bijvoorbeeld een eenmalig bedrag zijn, of voorzieningen voor werken op afstand.

Face to face dienstverlening en maatwerk

- Voor re-integratie op de arbeidsmarkt is een blijvende inzet op face-to-face dienstverlening, persoonlijke aandacht en maatwerk nodig voor de kwetsbare groepen.
- Scholing kan een deel zijn van de specifieke aanpak.
- Stem maatregelen af op wat de uitvoeringsinstanties daadwerkelijk kunnen realiseren.

XV. Implementatie

<https://www.volkskrant.nl/es-ba90b71cb> Burgemeester Paul Depla: 'Laat jongeren niet wegwijnen achter hun pc'
www.amsterdam.nl/doi
 Praktijkvoorbeelden | VNG

- Regel dat jongeren meer ruimte krijgen om zich te ontspannen, zoals met sport of culturele activiteiten. Veel gemeenten zeggen: er kan helemaal niets. Maar veel kan wel. Ga sporthallen beter benutten, schakel buurtcoaches in. Noem het geen evenement, want dat mag niet. Maar je kan nog genoeg andere dingen organiseren, zeker voor jongeren onder de 18. Een voetbal- of basketbaltoernooi in de sporthal, twee tegen twee. Of een Fifa-toernooitje, op laptops, maar wel bij elkaar. In Breda hadden we de *summer vibes*, nu organiseren we de *winter chills*, met allemaal kleinschalige activiteiten voor jongeren. Er zijn veel lokale voorbeelden, gemeenten kunnen van elkaar leren. Een groot feest of popconcert kan helaas niet, maar niet alles is verboden.

XVI. Betrokkenheid jongeren

<https://www.volkskrant.nl/es-ba90b71cb> Burgemeester Paul Depla: 'Laat jongeren niet wegwijnen achter hun pc'

<https://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Jongvolwassenen-de-koplopers-voor-de-maatschappij-van-de-toekomst.pdf>

- Ga in gesprek met jongeren. Wat willen zij? Voorkom dat het hun alleen maar overkomt, geef ze de ruimte om zelf met initiatieven te komen. Studentenverenigingen hadden voor de introductie van het studiejaar best mooie voorbeelden bedacht. Zonde dat die met één pennestreek van tafel zijn gestreept. En let wel: er zijn verschillende groepen jongeren. Ga ook in gesprek met hen die zich afgewend hebben, boos en wantrouwig zijn.'
- Bied jongvolwassenen een plek waar zij terecht kunnen met creatieve (maatschappelijke) ideeën of vragen, ook over hun mentale gezondheid, en bied passende ondersteuning bij het nader vormgeven van ideeën of het vinden van passende netwerken of hulp
- Creëer samen met jongvolwassenen 'coronaproof' mogelijkheden voor relatievorming en contact
-

-xxx-